

ELOGI DEL CANDIDAT XAVIER PRATS MONNÉ

Rectora Magnífica, autoritats, doctores i doctors, personal d'administració i serveis, estudiants, membres de la comunitat acadèmica, senyores i senyors,

Personalment és un motiu de màxima satisfacció poder compartir amb tots vostès aquest discurs d'elogi en la investidura com a doctor *honoris causa* per la Universitat Rovira i Virgili del Sr. Xavier Prats Monné. Felicito l'encertada iniciativa del rector Ferré en proposar-lo i la decisió unànime del Consell de Govern d'atorgar al Sr. Prats Monné la més alta distinció de la universitat, al mateix temps que agraeixo al rector Ferré i a la rectora Figueras que hagin pensat en mi per a aquest rol de padrí. Ho considero un gran honor, a la vegada que representa tota una nova experiència. Efectivament, he tingut el goig de participar en molts, la majoria, d'actes d'honoris causa d'aquesta, la meva universitat, des de la banda del públic i de la presidència, però mai fins avui en aquest lloc intermedi acompanyant i presentant el candidat.

Però el que s'espera d'aquesta laudatio és que durant el proper quart d'hora presenti el Sr. Xavier Prats Monné i posi en valor els seus mèrits, els que han justificat l'atorgament de la solemne distinció de doctor *honoris causa* per la Universitat Rovira i Virgili.

Essent pràcticament coetanis, he pogut tenir el plaer de conèixer Xavier Prats i de treballar profitosament amb ell només des de fa relativament pocs anys, quan les responsabilitats de rector d'aquesta universitat em van dur a relacionar-me amb diferents direccions generals de la Comissió Europea. I, vagi per davant, una de les relacions més fructíferes va ser l'establerta amb Xavier Prats, inicialment com a director general adjunt d'Educació i Cultura de la Unió Europea i representant de la Unió Europea a l'Institut Europeu de Tecnologia, que és l'ens responsable del programa de KIC, Knowledge and

Innovation Communities. A partir d'aquesta relació, Xavier Prats, ha ajudat la universitat amb els seus consells i informacions en diverses visites i workshops en els que sempre ha participat molt generosament.

Per tant, em correspon l'honor i el privilegi de fer la lloança del candidat, i ho faig amb molt de gust, tant a títol personal com de membre d'aquesta comunitat universitària i de la de tot el sistema universitari català, perquè, com he dit, crec sincerament en el gran encert de la decisió de la URV d'atorgar aquest doctorat *honoris causa* i integrar el Dr. Prats en el claustre d'aquesta universitat pels seus mèrits, en aquest cas més que acadèmics i científics, de servei a la societat amb la seva activitat professional en benefici de l'educació, la cultura i els serveis públics.

En Xavier Prats Monné, nascut a Tarragona el 1956, va completar els seus estudis primaris i secundaris a Roma, on el seu pare, Xavier Prats Llauredó hi treballava com a especialista en forests de l'Associació de les Nacions Unides per a l'Alimentació i la Cultura, i es va llicenciar en Antropologia Social a la Universidad Complutense de Madrid. Es va especialitzar en Economia i Cooperació per al Desenvolupament al Centre International des Hautes Études Méditerranéennes de París (Diplôme d'Études Approfondies) i va completar la seva formació amb Estudis Europeus al College of Europe de Bruges (Bèlgica), on va ser el primer de la promoció anomenada "Johan Willem Beyen" (al Col·legi d'Europa de Bruges, cada promoció rep el nom d'una personalitat europea). Allí va tenir, també, la seva primera experiència acadèmica, com a professor adjunt. Com podem veure, una *alma mater* ben distribuïda a Europa. Però el Sr. Prats és més conegut i reconegut per les més de tres dècades treballant com a funcionari internacional a la Comissió Europea:

- Va ser director adjunt del Gabinet del vicepresident de Relacions Internacionals, Manuel Marín, conseller del Comissari de Política Regional Michel Barnier i portaveu adjunt del president Jacques Delors. Aquesta

experiència íntima d'un dels períodes d'or de la Comissió va cimentar la seva lleialtat a la institució.

- Del 2007 al 2010, va ser director de Treball i un dels cinc membres fundadors del Comitè d'Avaluació d'Impacte, que informava el president de la Comissió Europea.
- Entre el 2011 i el 2015 va ser director general adjunt i després el director general d'Educació i Cultura de la Comissió Europea.
- Des del setembre de 2015 fins al setembre de 2018 va ser el director general de Salut Pública i Seguretat Alimentària de la Comissió Europea, des d'on va ser responsable de les polítiques i programes de la Unió Europea en matèria de salut i seguretat alimentària, inclosa la promoció de la salut pública, l'avaluació dels sistemes sanitaris nacionals, la legislació farmacèutica, la salut i el benestar dels animals, així com l'enfortiment de la capacitat d'Europa en pandèmies i situacions de crisi en la salut humana i en el sector alimentari. També va representar a la Comissió Europea a la Junta de Govern de l'Agència Europea de Medicaments i al Centre Europeu de Prevenció i Control de Malalties.

Una extensa labor per la qual ha estat guardonat amb l'Orden Civil de Alfonso X el Sabio, en reconeixement als seus mèrits en els camps de l'educació, la ciència, la cultura, l'educació superior i la recerca, i que avui constitueix també el gruix de la lloança pel doctorat *honoris causa*. Perquè com a director general adjunt, primer, i després com a director general d'Educació i Cultura es va encarregar de la normativa educativa i cultural de la Unió Europea i de programes tan rellevants per a la universitat com ara l'Erasmus, el Marie Curie i Creative Europe. Programes, tots, que han tingut un alt creixement i impacte arreu d'Europa, i també a casa nostra.

Actualment i, com qui diu, des de l'inici d'aquest curs, des de l'octubre del 2018 va ser nomenat assessor especial de Teach For All. Una organització global

sense ànim de lucre que té la missió d'ampliar oportunitats educatives arreu del món. Teach For All ja existeix en 48 països dels sis continents, ha arribat a deu milions de joves i creix ràpidament. És un projecte que a Espanya rep el nom d'"Empieza por Educar", en el que el Sr. Prats també és membre del seu patronat, i que compta a Catalunya amb el suport de la Secretaria d'Universitats i Recerca que ara encapçalo.

Durant tota la seva activitat professional, i ara amb la que duu a terme a "Teach for All", Xavier Prats ha demostrat una contínua preocupació i compromís pel servei públic, especialment pel de l'educació. També per la cultura i la salut, pilars, tots, d'una societat basada sobre la idea del bé públic. És en aquest àmbit, el de la defensa i promoció del servei públic, i en particular en el de l'educació, on podem dir que ens hem trobat Xavier Prats i jo.

Com saben, perquè he tingut moltes ocasions per manifestar-ho en aquesta mateixa sala, defenso clarament que l'educació superior i la recerca en tots els àmbits del coneixement són els pilars que han de fer sostenible la societat del benestar i que, per tant, constitueixen essencialment una responsabilitat pública. L'extensió d'aquesta responsabilitat és tema de permanent debat, sobretot perquè sobre els sempre migrats recursos públics hi ha moltes més demandes que capacitats. En qualsevol cas, per a mi, el Govern, té la màxima responsabilitat en l'assegurament que tant l'educació superior com la investigació cobreixin tots els àmbits del coneixement i siguin accessibles a tots els estaments socials. Aquesta línia de pensament i la necessitat de donar i assegurar al sistema de coneixement la dimensió que necessita el país és el que m'ha conduït, en les meves noves responsabilitats, a proposar a la HC Àngels Chacón un Pacte Nacional per a la Societat del Coneixement, que ella ha elevat a un Acord de Govern i que d'aquí a uns dies iniciarà els seus treballs.

En tot cas, un compromís amb l'educació i una visió d'aquesta com a bé públic que estic segur que planarà en el discurs que a continuació farà el Sr. Prats, com ha estat present en tota la seva trajectòria professional, i que també ha estat i encara cal que estigui en la base de la construcció europea. Els programes Erasmus, els programes marc europeus de finançament de la recerca, l'espai europeu d'educació superior, l'Institut Europeu de Tecnologia, i tants altres programes i iniciatives comunitàries en els que Xavier Prats s'hi ha vist involucrat, constitueixen tots ells bons exemples de blocs de construcció d'una veritable Unió Europea. En definitiva, ens trobem, doncs, davant un infatigable treballador per a la construcció d'Europa. I entre tota aquesta tasca constructiva hi destaca, per la seva actuació integral com a dissenyador, arquitecte i també constructor, la de fer evolucionar la que era una gran peça de mobilitat, Erasmus, cap al programa global, estratègic, que ara és Erasmus+. I ha de ser una legítima satisfacció per a ell veure com en la negociació del període 2021-27 els països i actors principals no han volgut canviar ni l'estructura ni les orientacions a les que ell va dedicar tants esforços, encapçalant les negociacions de fa set anys. Europa es continua construint, per sort, per a tots.

Europa, el Món, Espanya i Catalunya,... totes les societats viuen els primers decennis del segle XXI amb certa convulsió i desorientació. No són temps fàcils i per això mateix necessitem, més que mai, l'esperit constructor de més i més gent com Xavier Prats. No necessitem mestres de les solucions fàcils que dediquin el seu temps a centrar l'atenció sobre les taques a la paret i a predicar-ne l'enderroc, a menystenir i desmuntar la feina feta. Arreu, a Europa, al Món, a Espanya, a Catalunya, a casa nostra, necessitem, constructors com Xavier Prats, que, amb responsabilitat, sàpiguen fer evolucionar les societats, les institucions, els sistemes universitaris, les universitats, els departaments ... a partir d'allò de bo que sempre hi ha en la feina feta pels seus predecessors.

Amb modèstia, i més en l'àmbit del coneixement, val la pena tenir present el que va dir el que està considerat el científic amb més impacte i influència de la història, Issac Newton, en una carta a Robert Hooke. Diu Newton: “Bernard de Chartres solia dir que nosaltres [els moderns] som com nans posats sobre les espatlles dels gegants [els antics], i així podem veure més i més lluny que aquests. I això no és en absolut a causa de l'agudesesa de la nostra visió o de la talla del nostre cos, sinó perquè som enlairats per la magnitud dels gegants.”, una frase que s'ha popularitzat en versió curta “Si hi he pogut veure més enllà, és només perquè m'he pogut posar sobre les espatlles de gegants”.

Segurament mai hi ha hagut temps senzills, però els actuals certament no ho són. La globalització i l'explosió de les ciències de les dades i la informació i de les biociències ens posen davant reptes immensos quant a la configuració social. Diu Yuval Noah Harari al seu darrer llibre davant les immenses possibilitats, però també les amenaces que aporten els avenços en bioenginyeria, en robòtica, en intel·ligència artificial, que en un futur no gaire llunyà “molta gent podria compartir la sort, no pas dels conductors de cotxes de cavalls del segle XIX – que es van posar a conduir taxis- sinó la dels cavalls, que van ser expulsats completament del mercat de treball. Segur que es tracta d'una especulació provocativa, exagerada. En tot cas, però, davant l'evolució accelerada de les noves tecnologies i possibilitats que sorgeixen en aquests àmbits, nosaltres, els humans, els ciutadans, ens hem de poder situar pel damunt, dominant la nostra pròpia evolució i desenvolupament. I això només podrà ser possible amb més i millor formació. El repte emfasitza la necessitat de comptar amb tot el talent disponible, per justícia social, però també per eficàcia i eficiència social. I això em porta de nou al pensament i l'acció de Xavier Prats, quan identifica l'educació com a instrument indispensable per preservar els valors essencials de la societat democràtica, i el relaciono amb la idea també molt clarament expressada per Luc Weber i Sjur Bergan, en el llibre publicat el 2005 pel Consell d'Europa, *The Public Responsibility for*

Higher Education and Research, on posaven de manifest la preocupació pel manteniment d'una de les característiques nuclears de la societat europea: l'accés equitatiu a l'educació superior, exclusivament basat en mèrits, i l'elevada confiança en les institucions públiques per proveir aquesta educació i per dur a terme recerca fonamental.

A la major part d'Europa, i crec que ens hi podem comptar, aquest objectiu està pràcticament assolit, si més no culturalment, tot i que la re-emergència de posicionaments polítics d'extrema dreta, qüestionadors de la solidaritat intra- i extra-europea, posa en risc, no tant sols la millora assolida les darreres dècades, sinó els mateixos valors que han estat fent d'Europa el model i l'esperança del Món.

En tot cas, aprofito per insistir avui, aquí, a la meva universitat, en la necessitat de dedicar majors esforços públics per assegurar aquest accés equitatiu a l'educació superior. Ens hi hem compromès i a fe que ho farem, tan aviat com el país es doni un marc pressupostari actualitzat, a través de l'acord entre els seus representants polítics.

Acabo la meva lloança reiterant l'agraïment per l'oportunitat de poder haver apadrinat Xavier Prats Monné.

“Rectora Magnífica, en la mesura que m'ha estat possible, he exposat la vida i obra del senyor Xavier Prats Monné. Crec, doncs, haver dit prou perquè amb la vostra autoritat li sigui atorgat el reconeixement dels seus mèrits. Per tant, Rectora Magnífica, us demano que us digneu nomenar doctor honoris causa el senyor Xavier Prats Monné i incorporar-lo a la nostra Universitat.”